

Läkemedelshantering vid utskrivning från Geriatrikavdelning

Senast reviderat: 2025-06-01

Dokumentet gäller för: Avd 21 och avd 34

Innehållsansvarig: Anahita Nasouri, VÖL avd 21, Dimitrios Kakridonis, VÖL avd 34

Granskad av: Fatmé Faraj Yassinson, Vårdfarmaci

Godkänd av: Simina Gherman, sektionschef Geriatrik

Revideringar i denna version

Hänvisning till faxblankett med instruktioner borttagen.

Förtydligande kring när pausning av öppenvårdsdos bör göras, och tydligare instruktioner kring hur och när ändringar resp. beställning av akutproduktion görs.

Ansvar för adressändring i Pascal tillagt.

Syfte

Syftet med denna rutin är att säkerställa att alla patienter får sina ordinerade läkemedel utan avbrott efter utskrivning från slutenvård. Den ska också tydliggöra för vårdverksamheter hur läkemedel skickas med patienter från sjukhuset.

Arbetsbeskrivning

I samband med slutenvårdstillfälle görs följande:

- Uppdatera Aktuella ordinationer i Melior och se till att alla ordinationshandlingar stämmer överens (Ordinationsöversikt, Aktuella ordinationer och Pascal om patienten har öppenvårdsdos).
- Skriv ut vård- och läkemedelsberättelse och läkemedelslista från Melior med ordinationsorsak angivet för varje läkemedel och ge till patienten på utskrivningsdagen.

- För patienter med öppenvårdsdos ska uppdaterad läkemedelslista från Pascal skrivas ut och lämnas till patienten på utskrivningsdagen.
- En kopia av vård- och läkemedelsberättelse och läkemedelslista skickas till ansvarig sjuksköterska om patienten har särskilt boende/ korttidsboende eller vårdas i hemmet med hemsjukvård. Vård- och läkemedelsberättelsen skickas även tillsammans med slutanteckning och läkemedelslista från Melior eller Pascal till mottagande instans i primärvården.
- Om patienten flyttas inom sjukhuset eller direkt till slutenvård på annat sjukhus behövs ingen vård- och läkemedelsberättelse.
- Varje förskrivare som oftast har patienter där ansvaret övergår till annan vårdgivare, t.ex. primärvården, rekommenderas att gå in i Pascal och ändra förinställd förskrivningstid från 12 till 3 månader.
- Uppstart av öppenvårdsdos görs i normalfallet inte på sjukhus (om inte sjukhuset har huvudansvar för patienten).

Patient som får vanliga recept

- Skriv recept för nyinsatta och dosändrade läkemedel för tre månaders förbrukning. Receptförnyelser av redan pågående behandlingar kan göras för tre månaders förbrukning, eller kortare tid om patienten har planerad uppföljningstid t.ex. på sin vårdcentral. Recepten skrivs i god tid så att dessa kan hämtas ut på utskrivningsdagen.

Nya och ev. dosändrade läkemedel som behöver skickas med patienten hem iordningställs av sjuksköterska eller farmaceut för att täcka behoven tills patient, anhörig eller vårdpersonal kan hämta ut recepten, vilket normalt bör kunna ske inom tre arbetsdagar.

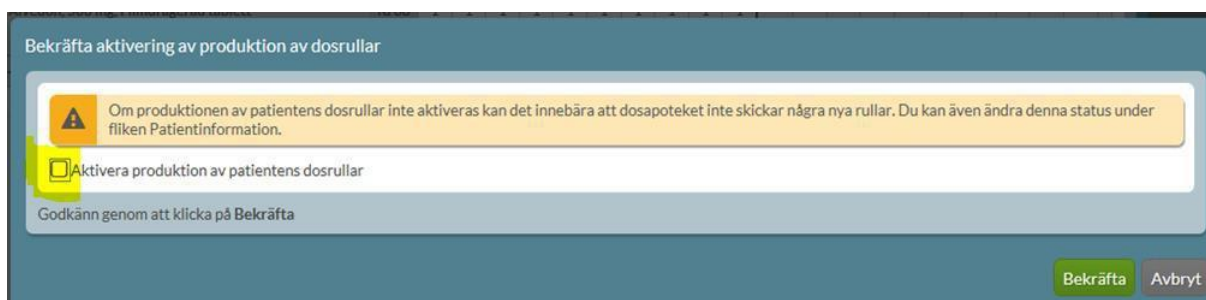
Patienter som har öppenvårdsdos (Apodos)

Vid inskrivning:

- **Ikonen DOS** ska vara aktiverad - aktiveras under menyrad Läkemedel i patientens journalmapp. När ikonen är aktiverad kan man nå Pascal direkt från ikonen.
- **Pausning.** Dosleveranserna bör vara pausade om ändringar i patientens läkemedelsordinationer kan förväntas under vårdtillfället eller patienten förväntas behöva annat boende (korttidsboende, särskilt boende) efter vårdtillfället. Pausning görs i Pascal; i första hand av sjuksköterska eller farmaceut.

Under vårdtiden:

- Observera att Pascal är ett förskrivningsverktyg, vilket innebär att ingen information sparas.
- Vid ändringar i dosreceptet bör patientens läkemedel förbli pausade. Det krävs då att rutan framför meddelandet "aktivera produktion av patientens dosrullar" inte är markerad. Annars aktiveras produktionen och akutrulle går iväg vid varje ändring.

Bekräfta aktivering av produktion av dosrullar

Om produktionen av patientens dosrullar inte aktiveras kan det innebära att dosapoteket inte skickar några nya rullar. Du kan även ändra denna status under fliken Patientinformation.

Aktivera produktion av patientens dosrullar

Godkänn genom att klicka på Bekräfta

Bekräfta Avbryt

Inför utskrivning:

- Ta ställning till om dospåsar behöver ändras akut i samband med hemgång.
- Nyinsatta och dosändrade läkemedel förskrivs i Pascal för tre månaders förbrukning.
- När patienten är klar för utskrivning kontrolleras dosreceptet i Pascal mot ordinationsöversikten i Melior och vid behov uppdateras dosreceptet.
- Inför hemgång aktiveras dosleveranserna i Pascal och eventuell ny adress meddelas dosapoteket före eller i samband med akutbeställning via meddelandefunktionen i Pascal. Adressändring utförs vanligen av Apoteket, sällan av verksamheten i dessa fall.
- I samband med aktivering av dosleveranserna kommer en fråga automatiskt upp om man vill ha akutbeställning, eller leverans vid nästa ordinarie tidpunkt (se bild ovan). Om akut ordinationsändring används så kommer nya rullar med samtliga läkemedel i. Akut ordinationsändring kostar inget extra och leveransen i sig kostar som en ordinarie leverans.
- Om öppenvårdsdosen **inte varit pausad** och om akut ordinationsändring inte används, så kommer medicineringsändringar i Pascal först att ske till nästa ordinarie leverans (se uppgift i Pascal för varje enskild patient när ordinarie leverans planeras).
- Läkemedel från avdelningen iordningställs så att patienten klarar sig till nästa dosleverans (akut eller ordinarie). Normalt behöver 1 – 3 vardagar

+ eventuella helgdagar täckas, beroende på vilken tid på dagen nya dosrullar har akutbeställts (före eller efter kl. 13), vilken veckodag patienten skrivs ut samt var och när dosrullar levereras.
Se instruktioner nedan.

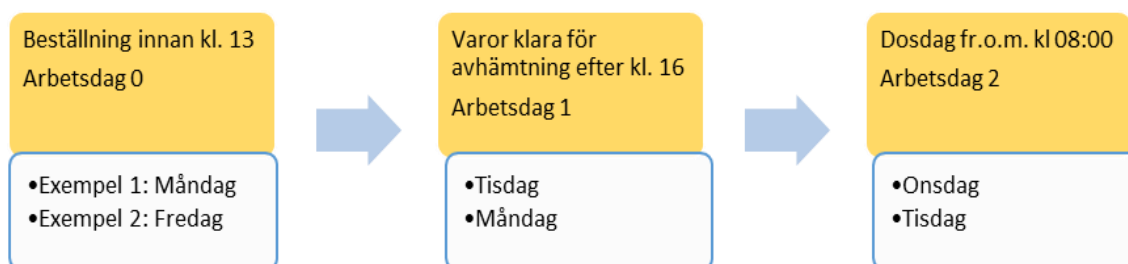
- Akutbeställning av hel förpackning kan göras om det inte finns möjlighet att hämta ut förpackningen på ett lokalt apotek. Bocka i så fall i rutan " Jag vill beställa ... akut".

The screenshot shows a web interface for ordering medication. At the top, it says 'Beställ' (Order). The medication is 'Cocillana-Etyfin', with a strength of 'vs'. The dosage is 'Oral lösning' (oral solution) with instructions '5-10 ml vid behov, högst 40 ml dagligen' (5-10 ml as needed, max 40 ml daily) and 'Hostdämpande' (antitussive). A warning message states: 'Efter leverans av beställningen kommer receptet vara slutexpedierat' (After delivery of the order, the prescription will be final). Below this, it says 'Jag vill beställa 1 st förpackning(ar) à 250 milliliter' (I want to order 1 pack(s) of 250 ml). The 'Senaste expedition' (last shipment) is noted as 'Ingen tidigare expedition finns' (No previous shipment found). There is a 'Stoptid beställning Cocillana-Etyfin 2022-02-09 13:00' (Order stop time for Cocillana-Etyfin 2022-02-09 13:00). A checkbox is checked: 'Jag vill beställa Cocillana-Etyfin akut.' (I want to order Cocillana-Etyfin urgently). A note says: 'Notera: leveranstiden beror på avtal med respektive dosapotek.' (Note: delivery time depends on agreement with respective dosage pharmacy). At the bottom, it says 'Eventuellt meddelande till dosproducent' (Possible message to dosage manufacturer).

- Leverans av läkemedel går till patientens ordinarie utlämningsställe. Leverans kan ske direkt till boenden (korttidsenhet/SÄBO), till avtalat utlämningsställe (oftast apotek) eller som privat hemleverans (till privatbostad). Om det inte finns direktleveransavtal till boendet måste kontaktperson (finns angivet i Pascal) tillse att dosrullar hämtas på avtalat apotek.

Akutproduktion

Dag 1 kommer leveransen till patientens ordinarie utlämningsställe. Dospåsar och helförpackningar kan hämtas efter kl. 16. Dospåsarna innehåller läkemedel för **dag 2** från kl. 08 och framåt. Observera att om veckoslut/helgdag infaller, så förlängs tiden med motsvarande antal dagar (se exempel 2 nedan).

Läkemedelsövertag

För en del patienter kan det bli aktuellt med så kallat läkemedelsövertag vilket innebär att primärvård och hemsjukvård ansvarar för all hantering av patientens läkemedel. Patienten själv ska vara informerad, införstådd och ha gett sitt samtycke till läkemedelsövertag. Patienten behöver ha ett låsbart skåp för läkemedel (införskaffas av patienten själv).

Läkemedelsövertag kan vara helt eller delvis (gälla för vissa läkemedel men inte alla) och det kan också vara tidsbegränsat så att primärvård och hemsjukvård kan utvärdera övertaget.

Remiss för läkemedelsövertag skrivs till hemsjukvården och ska innehålla kortfattad bakgrund och aktuell sjukhistoria. Ange anledningen till att läkemedelsövertag behövs och om man provat andra åtgärder tidigare (t.ex. dossett, handräckning från hemtjänstpersonal). Ange om läkemedelsövertaget ska gälla alla läkemedel eller vissa läkemedel och ange planerad tid för övertaget (tidsbegränsat eller tills vidare).

Det är en fördel om praktiska omständigheter (t.ex. om patienten har närstående, hemtjänst, om låsbart skåp finns) anges i remissen.

Skicka med aktuell läkemedelslista tillsammans med remissen.

Ansvar

Verksamhetschef ansvarar för att rutinen är känd och att berörd personal har tillräcklig kunskap för att följa rutinen. Berörda medarbetare har ansvar att följa rutinen.

Uppföljning, utvärdering och revision

Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om det är patientrelaterat. Övriga orsaker till avvikelser rapporteras i MedControlPRO.

Relaterad information

- [Handbok Pascal](#)

Rutiner SU

[SU Rutin Läkemedelsgenomgång och Vård- och läkemedelsberättelse](#)

Regionala Medicinska Riktlinjer:

[RMR Öppenvårdsdos](#)

[RMR Förskrivning av läkemedel vid överföring mellan vårdenheter](#)

RMR Läkemedelsgenomgång och läkemedelsberättelse

Övriga regionala dokument:

[Rutin för in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård \(vastkom.se\)](#)

[VGR - Riktlinje för tillämpning av Socialstyrelsens nya föreskrifter för läkemedelshantering gällande ordination och delegation](#)

Socialstyrelsens författning:

[HSLF-FS 2017:37](#)